

ระเบียบวิธีวิจัย

การศึกษาวิจัยเรื่อง “การผลิตสื่อสารในรายการโทรทัศน์เล่าข่าวเช้า” เป็นการศึกษาเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) โดยมีจุดมุ่งหมายในการศึกษาที่ให้ความสนใจในส่วนของผลิตการสื่อสารที่พบในรายการเล่าข่าวเช้า โดยเลือกหน่วยการวิเคราะห์ คือรายการโทรทัศน์ ประเภทรายการเล่าข่าวเช้า โดยใช้การวิเคราะห์วิธีการนำเสนอและเนื้อหาในรายการเล่าข่าวเช้า

ดังนั้น เพื่อให้เข้าใจและสามารถอธิบายได้ถึง ลักษณะของผลิตการสื่อสารที่เกิดขึ้นในรายการเล่าข่าวเช้า รวมถึงหน้าที่ในการสื่อความหมายของผลิตการสื่อสารที่เกิดขึ้นในรายการเล่าข่าวเช้า ผู้วิจัยใช้วิธีการสังเกตอย่างมีส่วนร่วม (Participative Observation) และวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้ เอกสารการถอดสคริปต์รายการเล่าข่าวเช้า โดยมีแหล่งข้อมูล การเก็บรวบรวมข้อมูล การวิเคราะห์ และการนำเสนอข้อมูลดังต่อไปนี้

แหล่งข้อมูลที่ใช้ในการศึกษา

1. แหล่งข้อมูลจากสื่อโทรทัศน์

ข้อมูลหลักที่นำมาใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ รายการเล่าข่าว ที่ออกอากาศในช่วงเช้า ทั้งหมด 4 รายการ ออกอากาศตั้งแต่วันที่ 12 ตุลาคม – 22 พฤศจิกายน 2549 รวมจำนวนวันที่ออกอากาศ 30 วัน 120 เทปรายการ ได้แก่

1.1 รายการ เรื่องเล่าเช้านี้ ออกอากาศทางสถานีโทรทัศน์ไทยทีวีสีช่อง 3 อ.ส.ม.ท. ทุกวันจันทร์-ศุกร์ เวลา 6.30-8.45 น. (2.15 ชั่วโมง)

ผู้ดำเนินรายการ 3 ท่าน คือ คุณสรยุทธ สุทัศนะจินดา, คุณกฤติกา ศักดิ์มณี และคุณเอกราช เก่งทุกทาง

1.2 รายการ สถานีสนามเป้า ออกอากาศทางสถานีวิทยุโทรทัศน์กองทัพบกช่อง 5 ทุกวันจันทร์-ศุกร์ เวลา 7.40-9.00 น. (1.20 ชั่วโมง)

ผู้ดำเนินรายการ 3 ท่าน คือ คุณจักรพันธ์ ยมจินดา, คุณไอริน ดำรงมงคลกุล และคุณปานชนก พาทีทิน

1.3 รายการ จมูกมด ออกอากาศทางสถานีวิทยุโทรทัศน์สีกองทัพบกช่อง 7 ทุกวันจันทร์-ศุกร์ เวลา 6.30-8.45 น. แบ่งรายการออกเป็น 2 ช่วง มีทีมผู้ดำเนินรายการ 2 ชุด คือ

ช่วงที่ 1 เวลา 6.30-7.30 น. ผู้ดำเนินรายการ คือ คุณณก รัตน์วงศ์สกุล และ คุณพิสิทธิ์ กิริติกาลกุล (มีผู้ดำเนินรายการร่วมเป็นแขกรับเชิญ คือ คุณพิษณุ นิลกลัด) (1 ชั่วโมง)

ช่วงที่ 2 เวลา 7.30-8.45 น. ผู้ดำเนินรายการ คือ คุณหัตทยา วงศ์กระจ่าง, คุณเกียรติ กิจเจริญ และคุณปวีศา เพ็ญชาติ (สลับกับ คุณอารยา เอฮาร์เก็ต หรือ คุณพิชัมพร ฤทธาภินันท์) (1.15 ชั่วโมง)

หมายเหตุ : ในช่วงที่ 2 ของรายการจุมกมต จะเป็นการนำเสนอข่าวบันเทิงและการสัมภาษณ์แขกรับเชิญต่างๆ ในแต่ละวัน ดังนั้นผู้วิจัยจะไม่นำมารวมในการวิจัยเรื่องประวัติการสื่อสารในรายการโทรทัศน์เล่าข่าวเข้านี้

1.4 รายการ ข่าวเช้า iTV ออกอากาศทางสถานีโทรทัศน์ iTV ทุกวันจันทร์-ศุกร์ เวลา 6.15-7.30 น. (1.15 ชั่วโมง)

ผู้ดำเนินรายการ 3 ท่าน คือ คุณนารากร ติยายน, คุณสร้อยฟ้า ไชยคนทิพย์ และคุณมัลลิกา บุญมีตระกูล

เนื่องจากว่า รายการเล่าข่าวเช้ามีรูปแบบในการออกอากาศเหมือนกันในทุกสัปดาห์ ผู้วิจัยจึงได้คัดเลือกเทปรายการเล่าข่าวเช้าจำนวน 5 เทปต่อรายการ รวมจำนวนทั้งสิ้น 20 เทปรายการมาเพื่อการวิจัยในครั้งนี้

2. แหล่งข้อมูลประเภทเอกสาร (Documentary Research)

การศึกษาข้อมูลจากหนังสือ บทความและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับเรื่องประวัติการสื่อสาร รวมไปถึงการศึกษาหาข้อมูลจากอินเทอร์เน็ตที่เกี่ยวข้องกับรายการเล่าข่าวเช้าและผู้ดำเนินรายการในรายการเล่าข่าวเช้าทั้ง 4 รายการ และเอกสารการถอดสคริปต์รายการเล่าข่าวเช้าที่คัดเลือกไว้จำนวน 20 เทปรายการ

3. แหล่งข้อมูลประเภทบุคคล ได้แก่

ผู้ชมรายการโทรทัศน์เล่าข่าวเช้าประจำหรือแฟนพันธุ์แท้รายการ คือ บุคคลที่ติดตามชมรายการเป็นประจำ โดยมีการติดตามชมรายการมาเป็นระยะเวลานานกว่า 1 ปีขึ้นไป

3.1 นายถนอมศักดิ์ ยาเอก อาชีพทนายความ

3.2 นางสาวจุฑามาศ สุโรจน์รัตน์ อาชีพพนักงานบริษัท

3.3 นางสาวชื่นจิตต์ เชี่ยวเชิงสันติ อาชีพพนักงานบริษัท

3.4 นางสาวสมฤทัย เดิมไทยมงคล อาชีพธุรกิจส่วนตัว

3.5 นายชุนหวัด จิระวิจิตรชัย อาชีพพนักงานบริษัท

การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. แหล่งข้อมูลประเภทวีดิทัศน์

ผู้วิจัยทำการบันทึกรายการเล่าข่าวเช้า ทั้ง 4 รายการลงในรูปแบบวีดิทัศน์ โดยทำการบันทึกตั้งแต่วันที่ 12 ตุลาคม – 22 พฤศจิกายน 2549 รวมจำนวนวันที่ออกอากาศ ทั้งสิ้น 30 วัน 120 เทปรายการ และทำการคัดเลือกเทปรายการ รายการละ 5 เทป รวมจำนวนทั้งสิ้น 20 เทปรายการ โดยมีเกณฑ์ในการคัดเลือกเทปรายการที่ออกอากาศจาก การคัดเลือกเทปรายการที่ออกอากาศในวันจันทร์ ถึงวันศุกร์ วันละ 1 เทปรายการ จากนั้นก็จะเลือกเทปรายการที่มีเนื้อหาที่โดดเด่น และมีลักษณะของรายการที่แตกต่าง เพื่อหาความหลากหลายของลักษณะตัวบทอื่น นอกจากตัวบทหลัก (เนื้อหาข่าว) จากนั้นจึงนำมาถอดสคริปต์รายการเล่าข่าวเช้า จัดทำลงในตาราง โดยแบ่งวิธีการถอดสคริปต์รายการ ออกเป็น 3 ขั้นตอน คือ ขั้นตอนที่ 1 ทำการถอดสคริปต์บทสนทนาของผู้ดำเนินรายการ โดยละเอียด ขั้นตอนที่ 2 คือ การใส่ภาพ เนื่องจากว่า รายการ เรื่องเล่าเช้านี้ เป็นรายการโทรทัศน์ ดังนั้น ผู้วิจัยเห็นว่า จำเป็นที่จะต้องแสดงภาพที่เกิดขึ้นในรายการ ไม่ว่าจะเป็นภาพในห้องส่ง (Studio) หรือแม้กระทั่งภาพข่าว เพื่อนำมาประกอบการวิเคราะห์ข้อมูลในลำดับต่อไป ขั้นตอนที่ 3 คือ การใส่เสียง กล่าวคือ เมื่อกล่าวถึง การสื่อสาร ก็ประกอบไปด้วย น้ำเสียง และท่าทาง (Verbal and Non-verbal Communication) ดังนั้นในการศึกษาเรื่องประวัติการสื่อสาร การระบุน้ำเสียงในการเล่าข่าวลงในสคริปต์ จะเป็นองค์ประกอบหนึ่งที่ผู้วิจัยนำมาวิเคราะห์ในลำดับต่อไปเมื่อได้ข้อมูลตารางการถอดสคริปต์รายการที่สมบูรณ์ ที่ประกอบไปด้วย เนื้อหา (Text) ภาพ และเสียงแล้ว ผู้วิจัยก็จะวิเคราะห์ข้อมูล โดยบันทึกลักษณะของประวัติการสื่อสารที่เกิดขึ้นในรายการ

2. แหล่งข้อมูลประเภทบุคคล

2.1 ผู้วิจัยเข้าไปมีส่วนร่วมในการสังเกตการณ์ติดตามชมรายการโทรทัศน์เล่าข่าวเช้าทั้ง 4 รายการ ได้แก่ รายการเรื่องเล่าเช้านี้ รายการสถานีสนามเป้า รายการจุมกมด และรายการข่าวเช้า iTV จากเทปรายการที่ผู้วิจัยได้ทำการบันทึกไว้

2.2 ผู้ชมรายการโทรทัศน์เล่าข่าวเข้าประจำ หรือแฟนพันธุ์แท้รายการโดยผู้วิจัยจะใช้วิธีสัมภาษณ์แบบเจาะลึก (In-depth Interview) เพื่อนำมาใช้ประกอบเป็นข้อมูลเบื้องต้น ถึงความคิดเห็นของผู้ชมรายการที่มีต่อรายการโทรทัศน์เล่าข่าวเข้า

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยทำการวิเคราะห์ข้อมูลจากการรับชมเทปรายการที่ทำการบันทึกไว้ ประกอบกับสคริปต์รายการที่ได้ทำการถอดเทปรายการในช่วงเก็บข้อมูล เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ของการวิจัยที่ตั้งไว้ 2 ข้อ คือ ข้อที่ 1 เพื่อทราบถึงลักษณะของปรสิตการสื่อสารที่เกิดขึ้นในรายการโทรทัศน์เล่าข่าวเข้า และข้อที่ 2 เพื่อทราบถึงหน้าที่ในการสื่อความหมายของปรสิตการสื่อสารในรายการโทรทัศน์เล่าข่าวเข้า

จากวัตถุประสงค์การวิจัยดังกล่าว ผู้วิจัยได้ตั้งข้อสันนิษฐานไว้ว่า ข้อที่ 1 ลักษณะของปรสิตการสื่อสารที่เกิดขึ้นในรายการโทรทัศน์เล่าข่าวเข้า คือ ปรสิตที่เกิดภายนอกตัวบท ปรสิตที่เกิดขึ้นภายในตัวบท และข้อที่ 2 การที่ปรสิตการสื่อสารสามารถมีอยู่ในรายการได้ เพราะที่ปรสิตการสื่อสารที่เกิดขึ้นในรายการโทรทัศน์เล่าข่าวเข้ามีหน้าที่ในการสื่อความหมาย ทั้งที่ช่วยเสริมความน่าสนใจในตัวบทหรือแย้งความสนใจของตัวบทในรายการ

ผู้วิจัยได้ทำการวิเคราะห์โดยจำแนกไว้ดังนี้ คือ ผู้วิจัยจะวิเคราะห์ตัวบท (Textual Analysis) ประเภทต่างๆ ที่ปรากฏในรายการโทรทัศน์เล่าข่าวเข้าทั้ง 4 รายการ โดยผู้วิจัยจะนำเอกสาร (สคริปต์ในส่วนเนื้อหาของเนื้อข่าว) ภาพข่าวและเสียง มาวิเคราะห์เพื่อหาลักษณะของปรสิตตัวบทที่เกิดขึ้นในรายการตามแนวคิด เรื่อง Paratextuality ซึ่งแบ่งออกเป็น 2 แบบคือ Peritext และ Epitext จากนั้นก็นำตัวบทที่พบมาวิเคราะห์ ในรูปของปรสิตการสื่อสารลักษณะต่างๆ ตามข้อสันนิษฐานข้อที่ 1 และวิเคราะห์ถึงหน้าที่ของปรสิตการสื่อสารที่เกิดขึ้นว่ามันสามารถสื่อความหมายด้วยตัวเอง หรือจำเป็นต้องมีองค์ประกอบอื่นๆ มาเกาะเพื่อเสริมการสื่อความหมาย ตามข้อสันนิษฐานข้อที่ 2

การนำเสนอข้อมูล

การศึกษาวิจัยเรื่อง “ปรสิตการสื่อสารในรายการโทรทัศน์เล่าข่าวเข้า” เป็นการศึกษาเชิงคุณภาพ ซึ่งหลังจากที่ผู้วิจัยได้ทำการเก็บรวบรวมข้อมูล รวมทั้งการวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้ จะนำมาเสนอในแต่ละบทดังนี้

บทที่ 4

นำเสนอลักษณะและหน้าที่ในการสื่อความหมายของปรสิตการสื่อสารที่เกิดขึ้นในรายการ
เรื่องเล่าเช้านี้

บทที่ 5

นำเสนอลักษณะและหน้าที่ในการสื่อความหมายของปรสิตการสื่อสารที่เกิดขึ้นในรายการ
สถานีสนามเป้า

บทที่ 6

นำเสนอลักษณะและหน้าที่ในการสื่อความหมายของปรสิตการสื่อสารที่เกิดขึ้นในรายการ
จุมกมด

บทที่ 7

นำเสนอลักษณะและหน้าที่ในการสื่อความหมายของปรสิตการสื่อสารที่เกิดขึ้นในรายการ
ข่าวเช้า iTV

บทที่ 8

ผู้วิจัยจะทำการสรุปและข้อเสนอแนะต่างๆ และข้อเสนอแนะที่จะสามารถนำไปเป็น
แนวทางการศึกษาวิจัยเรื่องที่เกี่ยวข้องในอนาคต พร้อมทั้งข้อเสนอแนะที่เป็นประโยชน์
บางประการที่ค้นพบขณะทำการวิจัย